

Българска

Издание
на Съюза
на лесовъдите
в България

ГОРА

ISSN 1312-7055

Брой 4 (58), год. XII, октомври 2016 г., София 1303, ул. "Антим I" №17

www.bulgarian-foresters.org

e-mail: bggora@abv.bg

XX годишна среща на ръководството на СЕЛ

Достойно представяне на Съюза на лесовъдите в България на европейската среща на колегията

Участниците в годишната среща на СЕЛ

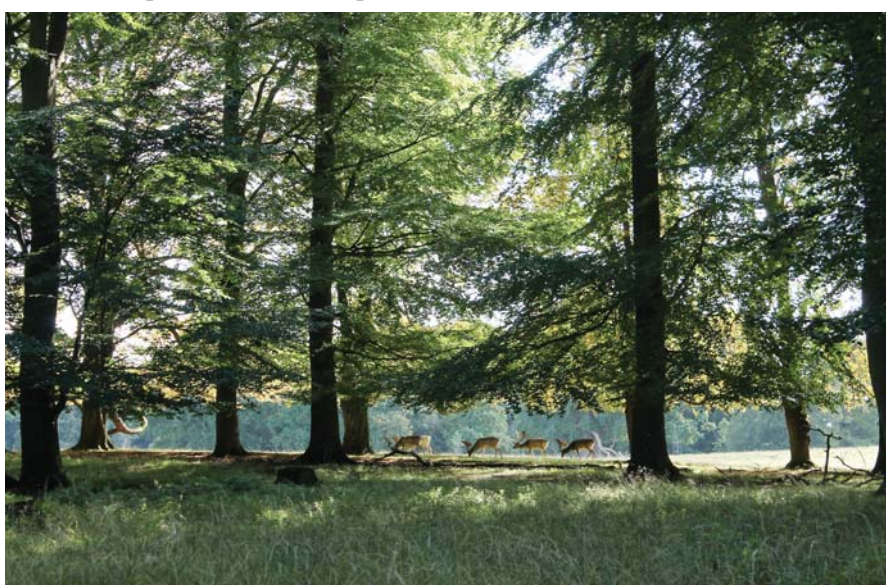
От 22 до 25 септември в гр. Ноебо, Дания, се проведе XX годишна среща на Съюза на европейските лесовъдите (СЕЛ). Домакин на събитието бе Колежът по горско стопанство и ландшафт към Университета в Копенхаген. В срещата взеха участие 44 представители на лесовъдски организации, членове на СЕЛ, от 13 страни в Европа. Съюзът на лесовъдите в България (СЛБ) е редовен член на Съюза на европейските лесовъди от 1997 г., като оттогава активно участва в дейността му. СЛБ бе представен от проф. д-р Иван Палигоров - председател, д-р инж. Анна Петракиева - зам.-председател и секретар на СЕЛ, инж. Борис Господинов и инж. Севдалина Димитрова -

зам. председатели на Съюза на лесовъдите в България.

Семинарната част на годишната среща имаше два акцента. Първият от тях беше на тема "Обучение на открито - алтернативни ползи от горите". В рамките на първата сесия домакините представиха своя 25-годишен опит в работата с деца на възраст до 16 години в обучението сред природата. Те направиха кратък исторически преглед в развитието на тази дейност, която е започнала от пасивните учебни програми в класната стая в края на 80-те

и се е развила до прилаганите в днешното съвремие алтернативни уроци сред природата в автентична горска среда. В своите презентации

Сорен Престхолм, Ерик Майгинд и Метте Аасков Кнудсен представиха приноса на този тип обучение за израстването и развитието на децата.

▲ В парковете за отдых могат да се видят необезпокоявани диви животни

Екобазата "Eghjoren" предлага за нощувки през уикендите къщи с нарве, резервациите за които се правят седмици предварително

▲ Дания има свой горски музей, който се намира в Хорсхолм, с много оригинална експозиция

(На стр. 2)

Горите и горското стопанство на ДГС - Малко Търново

На стр. 3

Короядите - проблем с национално и световно значение

На стр. 4

Лесовъдската колегия победи природното бедствие

На стр. 8

Зелени идеи в сърцето на столицата

Изложението "Зелени дни" тази година се проведе в градинката пред Народния театър в София, на мястото на бившия мавзолей. Чудесна идея на организаторите от Българската асоциация за алтернативен туризъм (БААТ) и "Одисей-ин", с подкрепата на Столична община, да представят зелените идеи в сърцето на столицата.

Специални гости на откриването бяха министърът на туризма Николина Ангелкова, зам.-министърът на земеделието и храните доц. Георги Костов и зам.-кметът на София Тодор Чобанов.

В своето седмо издание изложението продължава да се стреми да обедини на едно място истинския зелен бизнес и организации, чиято дейност е свързана с опазването на околната среда, отговорния и устойчив туризъм, производството на натурални и биопродукти, като запознае столичани и гостите на града с възможностите за екологичен начин на живот и отговорно използване на природните ресурси, възпитавайки уважение към природното и културното наследство и традиции на България.

Тази година сред изложителите място намериха производители и дистрибутори на натурални и биопродукти и козметика, малки ферми, неправителствени организации и проекти, сред които Българската асоциация за алтернативен туризъм, Българското дружество за защита на птиците, Българска фондация "Биоразнообразие", проект "За Балкана и хората", сдружение "За земята" и други.

Представители на институциите бяха Министерството на туризма, Столична община и Изпълнителната агенция по горите, която за поредна година присъства с три от природните паркове - "Врачански Балкан", "Българка" и "Русенски Лом". Дирекциите на природните паркове демонстрираха възможностите за туризъм и организиране на образователни дейности с младежи и доброволци в защитените територии, а в замяна спечелиха много приятели и бъдещи посетители.

Специално участие имаше Държавно горско стопанство - Кости, което представи продукцията си от манов мед с кауза. Той е особен с това, че с неговото производство се подпомага опазването на местообитанията на малкия креслив орел - дъбовите гори между два от най-старите резервати в България - "Силкосия" и "Узунбоджак", които са и един от най-обширните широколистни горски масиви в Европа. Това става освен чрез съхраняването на горите и с поддържането на открити площи в горските територии, важни за прехраната на птицата. Производството на мед в странджанското стопанство се подпомага от проекта "Горите на орела", финансиран по програма LIFE+ на ЕС, по който партньори са Българското дружество за защита на птиците и Изпълнителната агенция по горите.

XX годишна среща на ръководството на СЕЛ

Достойно представяне на Съюза на лесовъдите в България на европейската среща на колегията

(От стр. 1)

Той е доказан и чрез проведеното изследване в рамките на проект със същото име.

Втората сесия на семинара бе посветена на "Загубата на биологичното разнообразие и горското стопанство - влияние на европейското законодателство върху горскостопанските практики". Основен акцент на презентациите беше нарастващият обществен натиск за ограничаване на дърводобива в съответствие с целите на Конвенцията за биологичното разнообразие за спиране на загубата на биоразнообразие до 2020 г. във всички европейски страни.

В своята презентация "Опазване на биоразнообразието в датските гори" Адерс Петерсен - консултант към Университета в Копенхаген, представи опита на страната по разработване на мрежата от защитени територии и обекти, свързани с опазването на биологичното и ландшафтното разнообразие. "Биоразнообразието - недокоснати или активно стопанисвани гори" бе темата на втората презентация, представена от проф. Палле Мадсен. Фокусът бе върху широката дискусия и общественият дебат в Дания за опазването на биологичното и ландшафтното разнообразие, както и оценяването на неповторимия характер на природата.

В презентации от Финландия, България, Германия, Чехия, Швеция, Франция, Италия, Полша и Швейцария бяха изложени и дискусирани националните достижения за опазване на биологичното

и ландшафтното разнообразие в горите на Европа. Презентациите бяха оформени като отговор на три въпроса: Спрели ли сте (или планирате да спрете) загубата на биологично разнообразие до 2020 г. във Вашата страна съгласно заложените цели на ЕС в Конвенцията за биологичното разнообразие; Каква според Вас е ролята на горите във Вашата страна за опазване на биоразнообразието; Съществува ли нарастващ обществен натиск за повече биоразнообразие във Вашата страна; Горите и горското стопанство част ли са от този дебат, или акцентът пада върху земеделските ландшафти.

По този начин темата "Горското стопанство и опазването на биологичното разнообразие и горските ландшафти в горите на Европа" се превърна във втори фокус на годишната среща и предизвика оживени дискусии. Много силно впечатление направи високият дял на горите в България, включени в Европейската екологична мрежа "Натура 2000".

Дневният ред на годишната среща на ръководството на Съюза съдържа 11 точки. В своите доклади членовете на президентството на СЕЛ представиха работата на Съюза в срещите на Европейската комисия по проблемите на управлението и опазването на горите в Европа; групата по съвети на горското стопанство; реализиране на съвременната горска политика в процеса на Министерската конференция за защита на горите на Европа и Плана за действие за го-

Президентът на СЕЛ Михаел Диймър връчва на инж. Борис Господинов специална грамота за неговия дългогодишен принос в дейността на Съюза

рите на Европа; зелени работни места в горския сектор; развитие на горската педагогика и други. Много висока оценка бе дадена на организираното от СЛБ съвместно със Съюза на лесовъдите на Австрия обучение по горска педагогика, проведено на Юндола през октомври 2015 година. Предвижда се съкратен курс за обучение по тази тематика да се организира и през тази година.

Организационното състояние на Съюза на европейските лесовъди също бе тема на дискусии. Обсъдиха се възможностите за възстановяване на членството на организации от Европа, които са били членове на СЕЛ или временно са замразили своето членство, както и привличането на нови членове от страните от Балканския полуостров. С пълно единодушие за член на СЕЛ бе избрана Камарата на инженерите по горско стопанство от Тур-

ция, представена лично от нейния президент Али Кючуккайдън. В две презентации Мевлют Дюзгун представи горите и горското стопанство на Турция, както и дейността, и организацията на Камарата. Процесът за членството бе стартиран по време на годишната среща на СЕЛ през 2014 г. в България, а официалната заявка бе представена на годишната среща през 2015 г. в Полша. От тази година Камарата ще участва във вземането на решения с 1 глас, което отговаря на 300 декларираните действащи членове. От 2016 г. с решение на общото събрание Съюзът на лесовъдите в България има декларираните 500 действащи членове и получи правото да гласува с 3 гласа при вземането на решения на годишните срещи на ръководството и на конгресите на Съюза на европейските лесовъди.

Поради служебна ангажираност и невъзможност да

участва пълноценно в работата на президентството Томас Маркиевич - вицепрезидент на СЕЛ, подаде оставката, което наложи и провеждането на предварителни избори за попълване на овакantenата позиция. По предложение на проф. Пьотр Паскалис - президент на Съюза на лесовъдите на Полша, на негово място бе избран за една година, до края на мандата, Пьотр Григер, който заемаше същия пост до 2013 година.

Финансовото състояние на СЕЛ беше представено чрез доклад на Бьорн Карлсон - касиер на СЕЛ, както и чрез одитния доклад на двамата одитори - Хенрик Бах и Кристодолус Кристодолу. Отново бе подчертан приносът на България в редуциране на разходите на Съюза чрез разработването и поддържането на осъвременена интернет страница на СЕЛ от българска фирма. След обсъждане бе приет окончателният отчет на бюджета на Съюза на европейските лесовъди за 2015 г. и бе приет проект за бюджета за 2017 година.

В специална точка от дневния ред бяха връчени грамоти за продължителна работа и принос за развитието и утвърждаването на СЕЛ. С голяма тържественост и заслужено уважение ръководството на СЕЛ връчи грамотата на инж. Борис Господинов за неговия принос в документирането и онагледяването на събитията от дейността на Съюза през последните 19 години, както и двата му мандата като член на одитния екип. Грамоти бяха връчени още на Кристо-

лус Кристодулу от Кипър и Хенрик Бах от Дания.

По покана на Федералния съюз на лесовъдите на Германия в края на септември 2017 г. следващият редовен конгрес на СЕЛ ще се проведе на територията на страната - в Майнц. На него ще бъде направен отчет за дейността и за финансовото състояние през мандата 2013-2017 г. и ще се проведат избори за нови ръководни органи.

Срещата на ръководството продължи с посещения на равнинните гори на Дания, където бяха представени обекти, свързани с опазването на биологичното и ландшафтното разнообразие, гори за рекреация и крайморски гори. Бяха посетени екологичният център за свободно време в природата "Eghjorten" във Фреденсборг, Музеят на ловното и на горското стопанство на Дания в Хорсхолм, едни от най-посещаваните ландшафти в Дания (7.5 млн. посетители на година) в Дайрхавен и ловната резиденция "Ермитаж". Посетени бяха и създадените през XVIII в. за противодействие и спиране на пясъчните отлагания крайморски гори в Тисвелде Хегн, които понастоящем са с най-ценните от гледна точка на качество на дървесината гори, но и с висока рекреационна стойност.

Проф. д-р Иван ПАЛИГОРОВ
Д-р инж. Анна ПЕТРАКИЕВА
Инж. Борис ГОСПОДИНОВ
Инж. Севдалина ДИМИТРОВА

Започна новата учебна година в Лесотехническия университет

На 26 септември ЛТУ отвори врати за новата учебна година. Тържеството започна в Аулата на университета под звъците на студентския химн "Gaudeamus igitur".

Местата в президиума заеха ректорът проф. Иван Илиев, зам.-ректорът по учебната дейност проф. Милко Милев, по акредитация, международна интеграция и връзки с обществеността доц. Боянка Желязова, по научна и приложна дейност доц. Нено Тричков, в присъствието на деканите на факултетите на ЛТУ.

Сред гостите, уважили тържеството, бяха зам.-министърът на земеделието и храните доц. Георги Костов, изпълнителният директор на ИАГ инж. Тони Кръстев, директорът на Института за гората при БАН проф. Христо Цаков.

Учебната година бе открита с академично слово на ректора, който обърна специално внимание на студентите първокурсници и символиката на този ден за тях.

По традиция първокурсникът с най-висок успех от кандидатстудентските изпити - тази година това бе Ди-

ана Златева от специалност "Ландшафтна архитектура", получи символичната студентска книжка и ключа на Университета от ректора проф. Иван Илиев.

Зам.-министърът на земеделието и храните доц. Георги Костов отправи поздравление от свое име и от името на министър Десислава Танева. Поздравителен адрес поднесе и изпълнителният директор на ИАГ инж. Тони Кръстев.

"На многая лета" зазвуча в края на тържеството, което продължи по факултетите.

Внимание към старите гори в Осоговската планина

На 14 септември Югозападното държавно предприятие - Благоевград, представи пред журналисти едно от насажденията, обособено като гора във фаза на старост, в района на ДЛС "Осогово" - Кюстендил, землището на село Богослов.

140-годишната естествена букова гора е разположена на площ 110 декара. При средна височина на бука 25 м и диаметър на дърветата 38 см, тук се срещат екземпляри високи 35 м, с диаметър 90 сантиметра. Гората съхранява изключително богато биоразнообразие и множество редки видове като горския бекас и сивия кълвач. За запазването им в старите гори се забраняват лесовъдски мероприятия и човешка намеса в естествения ход на природните процеси.

Общата площ на старите гори в района на ДЛС "Осогово" е 1158.2 хектара. За района на предприятието те са 20 690 ха, което го

нарежда на първо място в страната при общообособени 107 000 ха гори във фаза на старост в защитените зони по "Натура 2000", каза директорът на ЮЗДП инж. Дамян Дамянов пред журналистите.

За ползата от обособяването на старите гори говори директорът на ДЛС "Осогово" инж. Емилия Иванова.

Горите и горското стопанство на ДГС - Малко Търново

През 2014 г. Държавното горско стопанство в Малко Търново навърши 100 години от основаването си. То е едно от най-старите горски стопанства в България и нека това да бъде повод да кажем добри думи за гората и хората, които живеят в този прекрасен край - Странджа. Мека, заоблена и топла, планината е добила своя облик от горите, които заемат 80 % от територията ѝ. В многовековната история на този край природата, битът и културата се впитат в една многопластова система, в която гората е главна надежда, поминък и упование за хората. Тя е просто животът.

ДГС - Малко Търново, е разположено в най-южните високи части на Българска Странджа. След 1870 г. Малко Търново е административен горски център, управлявал отначало горите на Лозенградска, Малкотърновска, Василиковска и Мидийска околии в границите на Османската империя, а след освобождението на този край през 1913 г. се превръща във втори районен горски център на Бургаски окръг, стопанисващ най-ценните гори на Вътрешна Странджа.

Трудно е да се говори и пише с малко думи за горите на Малко Търново. Те са цял храм, цял свят. В какво се състои магията и романтиката им? В това, че са неповторими в границите на Европа. Особеното им географско положение ги прави кръстопът на растителни видове от различни геоложки епохи и части на света. Тук си дават среща реликтни видове от терциерната епоха, ендемични видове, характерни само за Странджа, балкански ендемити и растителност на Средиземноморието, Западна и Средна Европа, Кавказ и Мала Азия. В днешните си измерения гората е сложна екологична система от растения, животни, микроорганизми, почва и основна скала, намиращи се под постоянно въздействие на жизнената среда - светлина, топлина, влага, биотопи и хранителни вещества. Тя играе важна роля в кръговрата на природата, осигурява чистия въздух, водата, дървесината, дивеча, красотата и хармонията на заобикалящата ни среда, внася душевен мир и спокойствие.

Лесовъдите от ДГС - Малко Търново, сега имат

по-широк кръгзор, познават горските проблеми в по-голяма дълбочина и направ-

това направление. За първи път в страната се внедряват разработените теоретично в

щащи технологии и техника, позволяваща работа и на по-стръмни терени, като

Изложба за историята на ДГС - Малко Търново

ляват процесите в гората така, че да съхранят биологичното ѝ разнообразие, да поддържат устойчивото ѝ развитие и да осигурят многофункционалното ползване на горските ресурси. Те са насочили своите усилия към възстановяване на нарушеното в известна степен природно равновесие, причинено от дългогодишно изтощително ползване в миналото на дървесина, дивеч и риба. Създават и поддържат условия за развитие на селския и екологичния туризъм. Заделили са най-ценните си територии за защитени природни образци - резервати, местности, растения и животни. Подпомагат добива на горски плодове, билки и гъби, поощряват развитието на пчеларството, опазват, съхраняват и умножават гората, дивеча и рибата. Като поддържат висока лесистост и разновъзрастност на горските екосистеми, дават своя дял за чисти води и постоянен дебит на извори, потоци и реки, за смекчаване на климата и по-добра жизнена среда, за предотвратяване на почвената ерозия.

През последните десет години малкотърновските лесовъди насочват вниманието си към въвеждане на нови лесовъдски системи и сечи, водещи към поддържане и възстановяване на по-природосъобразни и разновъзрастни гори и са пионери в

района основи на изборно-сечищното стопанисване на широколистните високостъблени дъбови и дъбово-букови гори. Сложено е началото на безсрочно възобновяване на повече от 2000 ха стари гори, целящо създаване и поддържане на разновъзрастния им природен характер. С други думи - полагат се основите за вечната млада, средновъзрастна и старата гора на една и съща територия чрез нова организация на дървостоя. Такъв характер на гората ще създава благоприятни условия за по-високо биоразнообразие на дървета, храсти и тревни, биотопи и местообитания и на останалите елементи на горската екосистема - птици, бозайници, земноводни, влечуги, микроорганизми, устойчивост на цялата биосфера и опазване от разрушаване на неживата природа.

Стръмните терени в Малкотърновския район са пощадили от сеч в близкото минало много стари високостъблени гори, а в голяма част от издънковите са запазени величествени патриарси - дълголетници на повече от 300-400 години. Дълг на специалистите е да запазят тези неми свидетели на минали исторически времена и те осъзнават тази необходимост.

Горските фирми за дърводобив трябва да внедряват

късометражни въжени линии, малогабаритни трактори, лебедки и да се върнат към старата и изпитана система за извозване на материали с работен добитък. За съжаление за това не са създадени

необходимите предпоставки.

Лесовъдите от Държавното горско стопанство са много взискателни към опазване на подраства, с който природата ни дари през 2005 и 2007 г. след дълги сушави години, и на оставащите на корен дървета, към защита на почвата и на насажденията като цяло. Новите сечи са на котли и прозорци, концентрирани върху малки площи, и запазват преобладаващата част от гората непокътната. Това е икономически изгодно за ползвателите с направата на по-малко пътища и по-лесното извозване и оползотворяване на дървесината. То е и екологически по-целесъобразно.

ДГС - Малко Търново, е натоварено с охраната от нарушения и опазването на държавните гори. То е стопанин на гората, отдава я за ползване и осъществява контрол върху горските предприемачи по дисциплинатата на ползване и движението на материалите. Необходимо е по-голямо пренасочване на усилията към отглеждане на младите насаждения, особено към тези с нематериален добив, ремонт и разширяване на пътната инфраструктура, за да не се пресилва ползването в достъпните гори.

Д-р инж. Иван КОСТОВ
Инж. Богдан БОГДАНОВ

Юбилей

Инж. Борис КОНСТАНТИНОВ на 80 години

Роден е на 26.06.1936 г. в с. Стубел, област Монтана.

През 1959 г. завършва ВЛТИ, специалност "Горско стопанство" и започва работа като началник на горско-технически участък в ГС - Виширица, Благоевградско.

От 1963 до 1971 г. е директор на ГС - Елешница, след което е назначен за главен специалист в отдел "Стопанисване на горите" в Министерството на горите и горската промишленост. От 1980 до 1988 г. е на работа в Коми и в Москва. От 1990 г. до пенсионирането си през 1997 г. е началник на отдел "Лесоустройство" в централното горско ведомство.

Инж. Борис Константинов е изтъкнат специалист в областта на стопанисването и ползването на горите. Под негово ръководство са създа-

дени хиляди декари масивни залесявания във водосбора на р. Места в Родопите. Безспорен е приносът му за отглеждане на младите гори, както и за решаване на проблемите, свързани с възстановяване на зрелите невъзобновени иглолистни и реконструкцията на нископродуктивни насаждения.

Инж. Константинов активно участва в разработването на редица нормативни документи от горското законодателство. Съавтор е на "Наръчник за оценка на горски дървета" и на книгата "Горите и горското стопанство в България" (1997 г.). Специализирал е във Франция по проблемите на горите със специално предназначение и по изграждане на информационни системи за горското стопанство.

Инж. Тодор ТОДОРОВ на 70 години

Роден е на 30.08.1946 г. в Русе.

През 1971 г. се дипломира във ВЛТИ, специалност "Горско стопанство".

Трудовата си дейност започва същата година като лесничей и началник на ГТУ в ГС - Бяла, Русенско. От 1978 г. е главен специалист по залесяване и борба с ерозията в РДГ - Русе, където работи до пенсионирането си през 2009 година. Координира дейността на горските стопанства в района на РДГ - Русе, и организира лесокulturната дейност.

С активното участие на

инж. Тодоров са създадени около 200 000 дка устойчиви горски култури. Покрай р. Дунав и на островите са залесени над 60 000 дка високопродуктивни тополови култури от нови клонове. В горските разсадници ежегодно са произвеждани над 2 млн. широколистни фиданки.

Инж. Тодоров е съавтор на технология за производство на тополови пръти за дълбоко засаждане.

Председател на Регионалното дружество на Съюза на лесовъдите и член на УС на СЛБ до 2009 година.

Инж. Въчо ДОБРИКОВ на 80 години

Роден е на 02.09.1936 г. в с. Черноконево, Хасковска област.

През 1963 г. завършва ВЛТИ, специалност "Горско стопанство".

Работи последователно като началник на ГТУ и главен инженер в ГС - Хасково, а от 1974 г. до пенсионирането си през 1997 г. е директор на стопанството.

Инж. Добриков е лесовъд с богат професионален опит, който дълги години ръководи с умение и ентузиазъм провеждането на лесовъдските мероприятия в

горското стопанство. Под негово ръководство са създадени хиляди декари иглолистни и широколистни култури. Влага много усилия в развитие на страничната дейност в горите, технологично обновяване на дърводобива, както и за развитие на ловното стопанство в района.

Безспорен е приносът му за правилното стопанисване на горите, спиране на ерозионните процеси и ликвидиране на загрозяващите терени около населените места и пътищата в региона.

Юбилей

Инж.
Драгомир
ХРИСТОВ
на 75 години

Роден е на 22.08.1941 г. в с. Владая, Софийска област.

Средно образование получава в Копривница. След отбиване на военната служба работи в строителството и в дърводобива в ГС - София.

През 1968 г. се дипломира във ВЛТИ, специалност "Горско стопанство".

Започва работа в "Агролеспроект" - София, по-късно е лесничей и зам.-директор в Представителното ловно стопанство "Витошко" - с. Кладница. От 1972 до пенсионирането си през 2005 г. работи в централното ведомство на горите като специалист по организацията на ловното стопанство, инспектор и главен специалист по

надведомствен контрол по ловно и рибно стопанство, лесозащита и семеконтрол, експерт, главен експерт и началник на отдел "Опазване на горите" и главен експерт по охраната на горите. Активно участва в изграждането на едродивечови ловни стопанства, в подготовката и ръководството на съвместни акции по охраната на горите с жандармерията, ръководи дейността по пожарната безопасност в горите.

Инж. Драгомир Христов е автор на много статии по ловно стопанство и охрана на горите, публикувани в списанията "Горско стопанство", "Гора", "Лов и риболов", "Ловът" и във в. "Горско дело". Съавтор е на няколко книги за горското стопанство.

Христо
ХРИСТОВ
на 80 години

Роден е на 11.09.1936 г. в с. Правец, Софийска област.

През 1954 г. завършва Техникум по горско стопанство "Христо Ботев" - Велинград.

За кратко е проектант в "Агролеспроект" - София, а от есента на 1956 г. постъпва като референт в ГС - Етрополе, където работи последователно като началник на ГТУ и зам.-директор до 1972 година. Участва и ръководи залесяването на 20 000 дка нови гори.

От 1972 до 1978 г. работи в поделение на МВР като главен специалист по селско и горско стопанство.

Десет години - до 1988, е директор на ДЛС "Кормисош" - Лъжки.

През 1996 г. става директор на ГС - Етрополе.

От 2000 до 2007 г., когато се пенсионира, е ръководител и консултант към наети под аренда ловни участъци и сгради от фирма "Тера Тур Сървиз - София", към ГС - Ботевград.

Участва активно в обществено-политическия живот.

За професионални успехи е награждаван с 14 ордена и медала. Носител е на званието "Заслужил лесовъд" и два пъти е отличен със значката "Отличник на МГП".

Има публикации в регионалния и централния печат, както и в специализирани издания. Автор е на книгата "Кормисош".

Инж. Любен
ВАНЧЕВ
на 80 години

Роден е на 12.09.1936 г. в Батак.

През 1961 г. завършва ВЛТИ, специалност "Горско стопанство".

Професионалният му път започва като началник на ГТУ в ГС - Троян. До 1969 г. е директор на ГС - Ново село, Троянско, след което е назначен за заместник-началник на Окръжното управление на горите - София.

От 1973 г. е началник на РИГОПС - София, а от 1975 до 1993 г. работи като заместник генерален директор на Държавно стопанско обединение (ДСО) "Дърводобив и

строителство" - Коми АССР. През 1990 г. за кратко е председател на Комитета по горите и горската промишленост.

Като директор на ГС - Ново село, инж. Любен Ванчев ръководи изпълнението на голяма залесителна дейност в района на яз. "Александър Стамболийски". Изключителен е приносът му за успехите на дърводобивниците в Република Коми, в резултат на което страната ни получава огромни количества иглолистна дървесина, необходими за икономиката.

Традицията се утвърждава

Утвърждава се добрата традиция колегите, работили в Горското стопанство "Рилски манастир", да провеждат редовни срещи. Тази година те се събраха на 25 юни за трети път. Основната тема, която се дискутираше, бе свързана със съдбата на водопровода от м. Ризваниците до м. Агнилото, изграден през 1972 година. След продължителната експлоатация бъдещето на този важен водопровод остава неясно, което основателно тревожи лесовъдската колегия.

Инж. Михаил
МИХАЙЛОВ

Заслужено отличие

На 1 юли инж. Иван Васев, който 18 години е директор на Тополовото стопанство в Пазарджик до закриването му през 2015 г., и заместник-директор на ДГС - Пазарджик, получи "Златна значка" на ИАГ. Отличието бе връчено от изпълнителния директор на ИАГ инж. Тони Кръстев за големи заслуги в развитието на тополовството у нас и във връзка с пенсионирането на инж. Васев.

От името на академичното ръководство проф. Милко Милев - зам.-ректор на Лесотехнически университет, поднесе "Почетен знак на ЛТУ". Председателят на Съюза на лесовъдите в България проф. Иван Палигоров

прочете Поздравителен адрес от името на ръководството на Съюза (снимката).

Инж. Иван Васев бе уважен от множество колеги, работили с него през годините.

Като директор на Тополовото стопанство той активно работи за развитието и популяризирането на тополовството у нас, а стопанството е водещо звено в производството на висококачествен размножителен и посадъчен материал. Обновени и създадени са нови тополови маточници, тополова и върбова колекция като генетична банка, популетум. Изградени са система за капково напояване в разсадниците, хладилна камера за съхраняване на тополови рез-

ници и собствен трафопост. Обновени са целият сграден фонд и машинен парк. Създадени са условия за практически упражнения на студенти от ЛТУ и Професионалната

гимназия по горско стопанство - Велинград.

Инж. Иван Васев е номиниран за званието "Заслужил лесовъд" - подгласник, за 2003 година.

Отчетно събрание на лесовъдите ветерани
от Благоевградска област

На 29 септември лесовъдите ветерани от Благоевградска област проведоха отчетно събрание, като за място на срещата бе избран горският разсадник "Микро", един от 27-те с национално значение, който се намира в района на Държавното горско стопанство - Струмяни.

Участие в срещата взеха проф. д-р Иван Палигоров - председател, инж. Иван Янев и инж. Севдалина Димитрова - зам.-председатели на СЛБ, инж. Антоанета Дивилска - зам.-директор на ЮЗДП и зам.-председател на РС на СЛБ - Благоевград.

Гости на събранието бяха директорът на ЮЗДП инж. Дамян Дамянов, директорът на РДГ - Благоевград, инж. Иван Гергов, както и представители на Дружеството на лесовъдите ветерани от Пазарджишка област с председател инж. Георги Петканин.

Събранието бе открито

от почетния председател на дружеството инж. Стойчо Чимев.

Участниците в срещата бяха поздравени от проф. Иван Палигоров. Към инж. Дамян Дамянов бяха отправени много въпроси, на които той обстойно отговори. Инж. Росен Янев - директор на ДГС - Струмяни, запозна лесовъдите със значението и дейността на горския разсадник "Микро".

Горското стопанство в с. Струмяни е обособено с Постановление № 7 на МС от 10.02.1968 г. като Държавно горско-земедельско стопанство - с. Цапарево. Основна цел на създаването му е провеждането на мащабни мероприятия по борба с почвената ерозия и подобряване на поминъка на населението. Понастоящем общата горска площ на ДГС - Струмяни, което е териториалното поделение на ЮЗДП - Благоевград, е

23 099 ха, като залесената площ 19 211 ха, незалесената, подлежаща на това мероприятие - 2687 ха, недървопроизводителната горска площ - 1201 хектара. Релефът на стопанството е типично планински, силно пресечен от дълбоки долове с ясно оформени била и стръмни склонове. Най-високата точка е на границата с Националния парк "Пирин" (2100 м н.в.), а най-ниската се намира по поречието на р. Струма (100 м н.в.).

Сега горският разсадник е с площ 130 декара. Той е оборудван със съвременна напоителна система и е специализиран в производство на тополови фиданки, като е обособен и маточен отдел. Има малки площи, заети с декоративни видове - розмарин, каталпа, биота, лъжекипарис и други.

Участниците в отчетното събрание разгледаха разсадника и обсъдиха неговата

дейност и здравословното състояние на фиданките.

Една от темите на разискване бе осигуряване на дърва за огрев по чл. 193, ал. 4 от Закона за горите.

На колегите, навършили 70 и 80 години, бяха връчени поздравителни адреси и скромни подаръци. 70-годишните побирали са инж. Петър Жежев, инж. Димитър Гешев, инж. Георги Щърбов, инж. Димитър Симонски и техн.-лесовъд Костадин Секулов. 80 години навършиха инж. Борис Константинов, инж. Борис Бангеев, инж. Щилияна Мадолева и техн.-лесовъдът Славчо Божков. Колегите сърдечно поздравиха юбилярите.

Присъстващите гласуваха през следващата година срещата да се проведе на територията на Държавното горско стопанство - гр. Сандански.

Инж. Михаил
МИХАЙЛОВ

Лесозащита

Короядите - проблем с национално и световно значение

Класиците на науката разглеждат гората не като механичен сбор от дървета, храсти, треви, насекоми, гъби, лишей, микроорганизми, а като изключително сложна екосистема, съставена от множество взаимосвързани биотични и абиотични компоненти, с динамично протичащи процеси на съграждане и разграждане, в която всеки организъм има своето място и роля. За обществеността, управляващите, неправителствените екоорганизации, дори за част от лесовъдската колегия, появата на корояда в нашите гори е внезапна. Някои дори смятат, че той е внесен по изкуствен начин в горските екосистеми и че в миналото не го е имало в горите. Но това не е така. Короядите имат своето място в структурата и функционирането на дендроценозите в продължение на хиляди години. Те живеят в мирно съвместно съжителство с дървесните видове и винаги се срещат в техните съобщества в "железния запас", т.е. в равновесие с останалите компоненти на екосистемата гора, и са неразделна част нея (Маслов А., 2010; Найденов Я., 2010, 2013; Русков М., 1928, 1937; Цанков Г., 2010; Otto H., 1999 и др.).

Защо короядите не винаги масово нападат дървесните видове?

В здрава, устойчиво развиваща се гора плътността и числеността на популациите на короядите не са големи. Те се заселват, хранят се и се размножават в единични дървета, повалени или пречупени от вятъра, снега или леда, в увредени от пожар, заболявания или нападения от други насекоми. В този случай короядите подпомагат (улесняват) рециклирането на мъртвата дървесина, т.е. играят ролята на горски санитарни. Така те имат положително влияние, като подпомагат развитието на деструктурните организми - насекоми, гъби, бактерии, като раздробяват и подготвят дървесната биомаса за разграждане. Това дава основание на някои учени, между които и проф. Георги Цанков, да ги наричат вторични вредители, които по принцип се хранят сапрофитно. Но падналите дървета създават "резервен" запас от корояди, които при наличие на оптимални растежни метеорологични условия, включително и значим запас от прясно увредена от екстремни фактори или пожари дървесина, започват масово да се размножават и от вторични вредители се превръщат в първични.

Какво става през последните 25-30 години?

Засушаванията през 1998-1991 и 2010-2012 г. отслабват повечето иглолистни култури и насаждения върху обширни територии в Европа и света. Иглолистните, както и някои широколистни дендроценози, стават силно уязвими на короядите, което до-

вежда до каламитетно увеличаване на плътността и числеността на популациите им.

Какво значи уязвими?

Като реакция на повреждането на кората иглолистните дървета отговарят с отделянето на смола, в която вредителят, който се опитва да ги засели, просто се удавя. Но ако иглолистното дърво е претърпяло продължително силно засушаване, ефективно отделяне на смола не се наблюдава и вредителят успешно "усвоява" (заселва) дървото. Трябва да се отчете и фактът, че при първите признаци на увеличаващите се нападения на корояди не се предприема спешна намеса. Както знаем, лесовъдите, не само у нас, но и в чужбина, в повечето случаи са с "вързани ръце" от новите закони и модернистични екологични течения. Последствията от това бездействие срещу разпространението на корояда смело могат да се нарекат катастрофа, която преминава националните граници и става европейски проблем. Каламитетът от корояди се наблюдава в България, Македония, Сърбия, Европейската част на Русия, включително и Подмосковието, Франция, Швейцария, Швеция, Норвегия. Има съобщения за усилващи се нападения от корояди в Калифорния и Канада и другаде.

Короядите, особено типографът, от столетия се явяват най-сериозни вредители по иглолистните гори в Европа. Първите масови нападения от корояда типограф са описани през XVIII век. (Маслов, 2001), като немски лесовъди в продължение на столетия водят статистика за повредите от този вредител. Според тази статистика в периода 1875-1860 г. заселването на коро-

яда е 4 млн./м³, през 1868-1875 г. - отново 4 млн./м³, 1917-1923 г. - 1.5 млн./м³, 1940-1941 г. - 1 млн./м³, а само за 4 години - от 1940 до 1948 г., вредителят е 30 млн. на куб. метър.

В Швеция през 1976-1979 г. щетите от типографа достигат 2 млн./м³, а в Норвегия за 11 години - 5 млн./м³ и загубите, причинени от тези вредители, са колосални.

За нашата страна първите нападения от корояди в снеговалните иглолистни насаждения в Рило-манастирските гори описва Йордан Митрев през 1896 г., а в горите на УОГС - Юндола - Методи Русков (1928, 1937 г.).

В периода 2001-2016 г. короядът типограф унищожи значителна част от смърчовите дървета на Витоша, в околностите на София, и нанесе сериозни щети на смърчовите насаждения в резиденция "Бояна".

А. Маслов (2001) подчертава, че в Европа е натрупан изключително богат опит по използването на феромоновите уловки за борбата с вредителя. В Норвегия през 1979 г. са заложени 600 000 феромонове уловки, в които са попаднали 2.9 блн. бръмбара, а

през 1980 г. - 4.5 билиона. Средно в една уловка - от 4700 до 7400 броя, като е отчетено, че около уловките щетите от корояда са силно редуцирани. По същото време в Швеция в борбата с корояда типограф се прилагат обичайните мероприятия - санитарни сечи, ловни дървета и купчина ловни стъбла, в т.ч. и използването на инсектициди (препаратът "Линдан" вече е забранен за употреба). От 1978 г. и Швеция започва залагането на феромонове уловки. През 1978 г. те са 30 000, 1979 г. - 316 880, 1980 г. - 336 720, 1981 г. - 335 448, 1982 г. - 119 564 броя. В резултат на тази интензивна дейност, съчетана със стриктно спазване на фитосанитарния минимум (своевременно откриване, отсичане и изваждане на заселените дървета), плътността и числеността на популацията на корояда се свеждат до нивото на "железния запас" и щетите са минимални. В Германия по това време срещу короядите ежегодно са използвани повече от 100 000 феромонове уловки.

Тези данни дават основание да кажем, че методът на залагането на феромоновите уловки, макар и скъп, освен

за целите на мониторинга може да се прилага и като изтребителна мярка.

Какви проблеми възникват у нас?

Още в началото на каламитетното проявление на короядите дейността е насочена към навременното откриване на огнищата им и своевременното отстраняване на заселените дървета като добра българска практика. При сегашната организация на дърводобива у нас това се оказва сериозен проблем. Малките по площ и обем на дървесината короядни петна не са привлекателен обект за дърводобивните фирми, а продължителната и тежка процедура по съгласуване с РИОСВ на план-извлеченията, съобразяването с изискванията на "Натура 2000" обезсмислят в повечето случаи извеждането на санитарните сечи. От представените в лесозащитните станции уведомителни протоколи за разширяването на петната се вижда, че в някои случаи санитарната сеч е извеждана на втората, та дори и на третата година, т.е. след 3-4 поколения на короядите и разселването им в цялото насаждение. Освен това дадените под въздействието на "будната общественост" указания за оставяне в короядните петна на дървета със все още зелена корона, но заселени с корояди, които загиват няколко месеца след това, също е добра основа за перманентно разселване на короядите. Сериозно искам да подчертая, че ако до края на април не се усвои заселената дървесина, вредителят ще се размножава в геометрична прогресия.

Премахването на фитосанитарното прочистване чрез отстраняване на сухи и паднали дървета по тарифа

"на корен" за местното население и заменянето му с отдаване на търг за промишлен дърводобив, освен че отне една социална придобивка за хората в планинските райони, доведе и до увеличаване на хранителната база на короядите и оптимизиране на условията за тяхното разселване.

Добрата българска лесовъдска и лесозащитна практика показва, че най-ефективна мярка за борба с короядите са навременно изведените санитарни сечи, т.е. премахване на хранителната база за масово намножаване на вредителя. Примерите в това отношение са значими. Засегнатите от ветровалите огромни по площ и запаси иглолистните гори в района на м. Беглика край Батак, м. Ветровала на Витоша в началото на 60-те години на XX в. са незабавно усвоени, сечищата - почистени, а освободените площи - веднага залесени. До каламитетно проявление на короядите не се стига и днес в тези райони има отлични иглолистни култури.

Трябва да се отбележи, че дадените указания за отсичане само на дърветата с вече почервеняла листна маса превръщат санитарната сеч в събиране на суха и паднала маса, защото в тези дървета корояди вече няма. А е задължително всички дървета в близост до короядните петна с признаци на заселване с вредителя да бъдат навреме отстранени!

Залагането на ловни дървета е един добър метод за борба с короядите. Неговото ефективно прилагане обаче при сегашната организация на отдаването на дърводобив е невъзможно. За целта в горските стопанства трябва да се създадат специализирани производствени звена, които да отсечат - и то свежи - стъбла, да ги подготвят за ловни дървета, да извършват съответните наблюдения и в подходящия момент да ги извадят от насажденията или да ги обелят.

Като реални мерки за ограничаване на масовите нападения на короядите и минимизиране на щетите от тях, както в повечето страни на Европа, остават навременните санитарни сечи, комбинирани със залагането на феромонове уловки. Що се отнася до почистването на сечищата от отпадналата средна и дребна дървесина, е най-добре тя да се раздробява.

В дървообработващите предприятия могат да се прилагат мерки като обелване на дървесината, залагане на феромонове уловки, покриване на складираните необелени трупи с метална мрежа, третирана с подходящи инсектициди, съхраняване на дървесината под вода или при непрекъснато оросяване.

Доц. д-р Янчо
НАЙДЕНОВ
Снимки инж. Здравко
БАКАЛОВ
ЮЦДП - Смолян

Поглед в историята

100 години от убийството на Симеон Петеларов

През август се навършиха 100 години от убийството на Симеон Петров Петеларов (1880-1916), който е пионерът на залесителното дело в Пиринския край.

Роден в с. Куклен (днес - град), Пловдивско, завършва лесовъдство в Германия, участва в Балканските войни (1912-1913), запасен подпоручик и поручик от 21-ви пехотен средногорски полк, награден с два ордена "Кръст за храброст".

В новосъздаденото през 1913 г. Мехомийско лесничество, първото в Пиринския край, лесниците не се задържат дълго. В началото

на 1915 г. за лесничей е назначен лесовъдът Симеон Петров Петеларов. Тук, в Мехомия (днешния Разлог), през пролетта на същата година той започва първите залесявания на опороения, оголен и напълно обезлесен хълм Голак, който огражда града от северната му страна. С това Петеларов слага началото на залесяването не само в лесничейството, но и в Пиринския край.

Със залесяването на Голак Симеон Петеларов спечелва уважението и обичта на прогресивните хора от града и цялата Разложка околия. Лесниците обаче решително

повежда борба срещу нарушенията и злоупотребите в гората, с което неприятелите и врагове стават не по-малко.

На 11 август 1916 г. лесниците се връща от домашен отпуск в Мехомия. В м. Трестеник от засада го застига смъртоносен куршум. Симеон е на 36 години, не е женен. Пренесен е в градската болница, в предсмъртния си час пожелава да бъде погребан на Голак, сред зелената горичка, началото на която поставил.

Желанието му било изпълнено и погребението се превърнало в голямо траурно шествие. Погребан е със

средства на общината в знак на уважение и признателност към благородната му залесителна дейност като мехомийски лесничей.

През 1935 г. туристическото дружество "Пирин" и ловното дружество "Сокол" в града издигат скромна паметник с надпис "На Симеон Петеларов от Разложките Соколи". На откриването му се стичат множество хора, начело с военната духовна музика на гарнизона на града.

На 11 април 1986 г., по време на честването на Седмичката на гората, Горското стопанство в Разлог, по случай трагичното събитие отп-

реди 70 години открива паметна плоча от мрамор. На тържественото откриване, организирано от стопанството, присъства голяма част от населението на града и общината, както и близки от родния му Куклен.

Днес тази мраморна плоча се белее сред зелената израснала гора, началото на която поставя Симеон Петеларов, а улицата в Разлог, която води към м. Голак, и новата семедобивна база носят името му.

Благородното дело на разложкия лесничей за създаването на нови гори е продължено от стотици лесовъ-

ди, горски стражари, служители и работници от Разложкото горско стопанство. Всички те, подпомогнати от местното население, с масовото си участие и доброволен труд, успяват през изминалите 100 години да създадат над 130 000 дка нови гори в ДГС - Разлог. Над 2.4 млн. дка нови гори са залесени в целия Пиринския край. С извършените залесявания и направата на редица технико-укрепителни съоръжения напълно са спрени ерозионните процеси в Разложката община и Пиринския край.

Инж. Борис БАНГЕЕВ

Екология

Горите във водосборите и речният отток

Горите в планинските водосбори на нашата страна имат благоприятно влияние и обхващат голяма част от растителната им покривка. Те имат значение не само като отраслов ресурс, но и като фактор, който влияе върху речния воден отток и за опазване на околната среда и водите като национално богатство. Горските екосистеми имат важни екологични функции.

Въз основа на обзорни проучвания по тези въпроси се разширяват познанията по екология на гората. Това дава възможност да се правят някои обобщения или теоретично обосноваване на неблагоприятни процеси и явления, да се изяснява състоянието и влиянието на горските екосистеми във водосборните басейни. В планинските райони съществуват специфични условия, при които валежите могат да са природна опасност за формиране на големи речни прииждания.

Все по-често се дискутират проблеми по горска екология, като се отделя особено внимание на водоохран-

ните и водорегулиращите функции на горите. Горските екосистеми са динамичен компонент на природната среда и е от съществено значение да се проследяват промените в структурата на горския фонд, във връзка с което са извършвани проучвания. Съобщават се резултати от изучаване на водоохранно-защитните функции на горите и особеностите на тяхната възрастова структура. Правени са изследвания на изменението на водния баланс под влияние на възрастта на дървостойките. Приема се, че по-старите гори дават по-качествена и в по-голямо количество речна вода, което е свързано с увеличаване на инфилтрацията и образуване на подземен воден отток.

Установено е например, че най-малки изменения на лесорастителните условия има при изборните сечи и че режимът на речния отток зависи от начина на стопанисване на горите от цялата

площ на водосбора. За планинските райони с голяма лесистост се препоръчва лесопокритата площ да не се намалява под 50-60 % от общата площ на водосборите.

Има проучвания, според които, когато при стопанисване на горите не се вземат под внимание водоразделните граници на басейните на по-малките реки, това води до увеличаване на речните прииждания или пресъхвания. Препоръчва се, за да се намали възможността за възникване на такива явления, при стопанисването на планинските гори да се отчитат границите на водосборите.

Други проучвания показват, че в пределите на големи водосборни басейни влияние върху водния режим на реката има пространствено разположение на сечищата. Това се отнася преди всичко за върха на високата вълна при пролетните прииждания. Ако голи сечи са концентрирани в ниските

вода не успее да премине през устието на реката до началото на снеготопенето в ниските части на водосбора, това може рязко да увеличи върха на речното прииждане.

От голямо значение е да се знае състоянието на горските комплекси в речните во-

досбори и хидроложките характеристики на оттока. По темата разнообразна информация може да се намери в монографията "Речни води на България" (Христова, 2012). В този научен труд са разгледани специфични въпроси за хидроложките процеси на територията на страната. Разкрити са закономерности, регионални особености и локална специфика на хидрографската структура.

Разгледани са фактори и условия за формиране на речния отток. В книгата е направено описание на 2400 реки у нас, които са подредени по хидрогеографски райони, главни водосборни басейни и главни поречия. Посочени са някои резултати от изследвания, проведени у нас, за влиянието на растителността върху формиране на речни води. Изтъкнато е, че горската растителност понижава вариационността на годишния отток в зависимост от вида на насажденията. Трябва да се отбележи, че в книгата има данни и за относителния дял на залесената площ във всички речни басейни и степента на залесеност на главните водосборни области в страната. В приложение към края на книгата са поместени таблици с различни данни за реките, като например за екстремните многоводни и маловодни години по водосборни басейни, за честотата на високи вълни и тяхната продължителност и за много други показатели.

Доц. д-р Надежда СТОЯНОВА

Учебно пътуване за местните празници и традиции

ДПП "Беласица" на 11 и 12 септември проведе учебно пътуване до с. Куртово Конаре, където участниците посетиха Фестивала на чушките и доматите, традиционните храни и занаяти - "Куртово Конаре Фест". Това е празник на местните храни и традиции, каквато е и идеята на Фестивала на кестена, провеждан от ДПП "Беласица".

Участници в обучението бяха жители и представители на местните власти от Подгорие - кметове и читалищни секретари, предп-

риемачи в сферата на туристическите услуги, собственици на къщи за гости и други.

Целта на учебното пътуване бе хората от Подгорие-то да почерпят полезен опит

и идеи за това как те самите да се включат във Фестивала на кестена, който се провежда за пета поредна година на 15 октомври в с. Коларово, община Петрич. Беше осъществена среща между

организаторите на двата празника. Участниците в обучението имаха възможност директно да се запознаят с добрите практики на колегите си от община Пазарджик, които да бъдат по-

лезни за качеството на Фестивала на кестена, на който са домакини.

Жителите на Подгорие-то уважават традициите. Във всяко населено място има групи за автентичен и обработен фолклор, а мест-

ните ястия и специалитети от кестени имат неповторим вкус. Песните, танците, вкусните гозби и уникалната природа в района на Природния парк "Беласица" правят Празника на кестена уникален.

СЪЮЗЕН ЖИВОТ

Лесовъди и учени ветерани от София
обсъждат проблемите на горските пожари

На 26 септември Дружеството на ветераните от София проведе своето първо есенно събрание. За лектор на събранията бе поканен Владимир Константинов - главен експерт в дирекция "Опазване на горите" на Изпълнителната агенция за горите. Докладчикът съобщи, че въпреки сериозните мерки, предприети от Агенцията, до момента опожарените горски насаждения са на площ над 56 000 дка и голяма част от тях са възникнали от палежи на стърни-

ща и почистване с огън на горски пасища.

В дискусиата участие взеха проф. Цвета Найденова, проф. Николай Йосифов, проф. Панайот Панайотов, проф. Георги Цанков, инж. Кирил Първанов и други. В изказванията бе изразена тревога от огненото лято не само у нас, а и по света, и бяха подкрепени усилията на ИАГ в областта на опазването на горските територии от пожари. Изказана беше готовност членовете на дружеството да

участват в дискусията по въпроса за определяне на състава на дървесните видове при залясяване на опожарените площи. Споделяне бе опитът от миналото, когато горските стопанства разполагаха с постоянни секачески и лесокултурни бригади, които ефективно спомагаха за бързото овладяване на възникнали пожари в горските насаждения.

Проф. д-р Георги
ЦАНКОВ

Нови книги

Васил Василев. Кратък преглед на развитието на сдружения на ветераните от горското стопанство и горската промишленост - София, 2016 г., 116 стр.

Изданието обхваща най-новата история на Съюза на лесовъдите в България (1990 г.) - правоприемник и продължител на традициите на бившето Дружество на българските лесовъди, основано през 1909 г. и продължило дейността си до 1948 година. От създаването на СЛБ активна дейност развиват членовете на Дружеството на лесовъдите ветерани и Сдружението на ветераните от горското стопанство и горската промишленост. Двете организации са членове на Съюза от самото му създаване.

Книгата е посветена на приносите на ветераните в

разработването на множество научни проекти, свързани с интензивното развитие на горското стопанство и горската промишленост, провеждането на лектории, събрания и кръгли маси, пътуващи семинари. Включени са биографиите на членовете на Сдружението и много снимков материал от пътуващите семинари от 2003 до 2013 година.

Автор на изданието е проф. д.т.н. инж. Васил Василев, известен с приноса си в областта на техниката и технологиите при ползването на дървесината, публикувал над 150 научнопопулярни статии и две книги, активен член на Сдружението.

ЮРИДИЧЕСКА КОНСУЛТАЦИЯ

За извънредния труд и неговото заплащане

Отговор: Да. Допълнителните трудови възнаграждения за положен извънреден труд - в посочения период, за всеки отделен работник/служител ще бъдат различни, т.е. ще зависят от това:

1. Денят, в който е положен извънредния труд, дали е работен, почивен или официален празник за страната.
2. Работникът/служителят дали е трябвало да работи:
 - по график през този ден или положението от него труд е извънреден;
 - при сумирано изчисляване на работното време или не;
 - при условията на ненормирано работно време.

Съгласно чл. 143, ал. 1 от Кодекса на труда (КТ) „извънреден е трудът, който се полага по разпореждане или със знанието и без противопоставянето на работодателя или на съответния ръководител от работника или служителя извън установеното за него работно време“. Извънредният труд е забранен (чл. 143, ал. 2 от КТ). Но „за положен извънреден труд се заплаща трудово възнаграждение в увеличен размер съгласно чл. 262 от КТ (чл. 150 от КТ).

С чл. 154, ал. 1 от КТ са определени официалните празници на Република България, а с ал. 2 е дадена възможността на Министерския съвет да обявява и други дни еднократно за национални официални празници, както и дни за честване на определени професии, дни за оказване на признателност и да размества почивните дни през годината.

Ако работното време се изчислява сумирано за пе-

ВЪПРОС: Изпълнението на поети задължения от ДГС наложило в периода от 1 до 10 май т.г. значителен брой работници и служители на стопанството да работят извънредно. Тъй като положилите извънреден труд работят при различни режими на работа: нормално работно време, ненормиран работен ден, дежурства по график, сумарно изчисляване на работното време и т.н., различно ли ще бъде увеличението на допълнителното заплащане на извънредния труд на отделния работник/служител?

риод от един месец или друг период от време, извънреден труд ще бъде работата извън установената за месеца (или друг период на отчитане) часова норма за редовната продължителност на работното време.

С разпоредбата на чл. 153, ал. 4 от КТ се допуска наред с увеличеното заплащане на положения извънреден труд и компенсиране с непрекъсната почивка през следващата работна седмица, но при условие, че е работено в двата дена на седмичната почивка при подневно изчисляване на работното време.

С разпоредбата на чл. 262, ал. 1 от КТ размерите на увеличеното заплащане на извънредния труд са уредени като минимални. По-големи размери могат да бъдат установени с колективния трудов договор (Браншовия и този на РДГ, ДГС, ДПС и т.н.). С чл. 31, ал. 1 и 2 от БКТД за работещите в отрасъл „Горско стопанство“ - контрол, и чл. 13, ал. 1, т. 4 и ал. 2 от БКТД за работещите в отрасъл „Горско стопанство“ - стопанисване, са договорени увеличени размери на заплащане

IN MEMORIAM

На 21 май почина инж. Ромил Борисов Бобев.
Роден е на 24.11.1935 г. в София.

През 1959 г. завършва ВЛТИ, специалност „Горско стопанство“. Две години работи в ГС - Черни Вит. От 1961 до 1970 г. е на работа в „Агролеспроект“ - София.

През 1970 г. постъпва в Лесозащитната станция - София, където е началник-отдел, а от 1989 до 1991 г. - директор.

От 1991 до 1996 г. е началник на отдел „Опазване на горите“ в Комитета по горите.

От февруари до юни 1996 г., когато излиза в пенсия, е зам.-председател на Комитета по горите.

Инж. Бобев се занимава с прилагането на биометода като приоритетен в лесозащитната практика. Спомага за издигането на по-високо равнище на работата на лесозащитните станции и кадровия им състав. В съавторство и самостоятелно публикува няколко научни труда.

Поклон пред светлата му памет!

На 6 септември почина инж. Денчо Иванов Ненков.
Роден е на 18 август 1941 г. в с. Добромирка, Габровска област.

Завършва ВЛТИ, специалност „Горско стопанство“, през 1967 година.

Работи в ГС - Провадия, и в Окръжното пътно управление - Варна.

През 1971 г. е назначен за директор на Ловното стопанство „Шерба“ - Горен чифлик, където работи до 1983 г., извеждайки стопанството в челните редици на отрасъла.

От 1983 до 1991 г. е директор на ГС - Варна, с големи постижения в горскостопанската и ловностопанската дейност.

През 1991-1995 г. е ръководител на Центъра за интензивно развитие на бялата акация - Варна. От 1995 до 1998 г. е управител на „Шуменска гора“ ЕООД - Шумен. Две години е брокер в „Булброкерс“ - София.

Зам.-директор на РУГ - Варна, е от 2000 до 2004 г., когато се пенсионира. През 2004-2013 г. е консултант по лова в ДПС „Балчик“.

Поклон пред светлата му памет!

На 10 октомври почина проф. д.с.н. Иван Тодоров Раев.

Роден е на 4 декември 1935 г. в Созопол.

През 1959 г. завършва ВЛТИ, специалност „Инженер по горско стопанство“.

Научната му кариера започва през 1970 г. в Института за гората при БАН. От 1981 г. е доцент (ст.н.с. II ст.), а от 1991 г. - професор (ст.н.с. I ст.) по горска екология.

През 1974 г. придобива научната степен „доктор“, а през 1990 г. - „доктор на селскостопанските науки“.

През 1991-1992 г. е председател на Комитета по горите. През 1995-2003 г. е директор на ИГ при БАН. Ръководи секция „Горска екология“ в

ИГ от 1986 до 2001 г. и от 2003 до 2006 година.

Проф. Раев има богата научна продукция от близо 200 публикации у нас и в чужбина. Ръководител е на над 35 научни проекта. Има 21 внедрявания в практиката.

Преподава „Горска метеорология“ и „Общо лесовъдство“ в ЛТУ, гост-лектор е в много университети в Европа и САЩ, научен рецензент у нас и в чужбина.

Избиран е за член на специализирани научни съвети, на редколегии на престижни наши и чуждестранни издания. Основател и главен редактор на списание „Silva Balcanica“.

Награждаван е многократно за своите научни постижения в областта на горската хидрология и екология.

Поклон пред светлата му памет!

Поглед в историята

Лесовъдската колегия победи природното бедствие

На 29 май в м. Кара тепе, на границата между ДГС - Селище, и ДЛС "Чепино", беше поставена паметна плоча, отбелязваща 55 години от ликвидирането на последиците от огромния смерч, върхлетял обширен район от родопските гори. При откриването на паметния знак слово произнесе инж. Кирил Цанов - дългогодишен директор на ГС - Велинград. Бяха разказани и спомените на преките участници по усвояването на ветровалната дървесина и залесяването на оголените площи - инж. Страхил Лазаров, техник-лесовъдите Ангел Маринков и Симеон Симеонов и Никола Милчев. Съвременниците научиха за огромните усилия на лесовъдите, горските служители и работници, младежките бригади в създаването на новата гора. В откриването участваха служители от ДЛС "Чепино", ДГС - Селище, и членове на Дружеството на лесовъдите ветерани от Велинград (снимките).

ИСТОРИЯТА НА БЕДСТВИЕТО

Датата е 29 май, 1961 г., денят е петък. Горските работници, които са предимно българомохамедани, са по домовете си и празнуват Байрам. В 16.55 часа се разразява страшен ураган - смерч или торнадо - непознато природно явление в такива мащаби за нашата страна, който продължава само 7 минути. Смерчът започва от Горското стопанство - Вищерица, където поваля около 40 000 м³ иглолистни дървета, преминава в ГС - Селище, на чиято територия в ивицата, широка 2-2.5 км, нанася най-големите поражения, като поваля 342 000 м³ жива гора. Огромните дървета са изтръгнати с корен, усукани и натрошени в безредие и са навърляни на огромни купчини. Между м. Кара тепе и върховете Голяма и Малка Сюткя смерчът се разделя на два клона. Единият преминава през Чехлъовското, Велинградското и Ракитовското стопанство, като поваля общо 250 000 м³ дървесна маса в ивица с ширина около половин километър.

Вторият ръкав на смерча навлиза в територията на Горското стопанство - м. Беглика, където като клечки падат дървета с общ обем 170 000 м³, и продължава през ГС - м. Широка поляна, и ГС - Хвойна, достигайки чак до връх Персенк. Общата дължина на ивиците е 70 км, площ - 40 000 дка, а повалената дървесина е 1 040 000 куб. метра.

Такова широкомащабно бедствие е непознато в историята на нашето горско стопанство. То поставя на професионално изпитание цялата лесовъдска колегия в засегнатите райони. Предстои събирането и обработването на огромни количества повалена дървесина, а след това и залесяването на оголените площи.

Още на следващия ден проф. Мако Даков - тогава председател на Главното управление на горите към Министерския съвет, заедно с Антон Югов - председател на Министерския съвет, и други отговорни лица пристигат в Селищенското стопанство и се запознават с потресаващата картина. Веднага тук, на място, се вземат и първите решения - да се оползотвори дървесината преди да е започнала да гние и повалените дървета да бъдат нападнати от вредни насекоми и да се превърнат в огромно огнище от зараза, която би обхванала целите Родопи и би нанесла огромни поражения, а след това да започнат и залесителните мероприятия.

ПОДВИГ НА ЛЕСОВЪДИТЕ

Започва една от най-забележителните епопеи в историята на нашето лесовъдство. С Постановление на Министерския съвет № 134 от 27 юни 1961 г. се разпорежда да се създаде организация за усвояване на дървесината и изготвяне на проекти за ускорено залесяване на смерчовите площи.

На 14 юли 1961 г. в Главното управление на горите се провежда съвещание и се приемат мероприятията, които осигуряват изпълнението на разпорежданията на постановлението. Със Заповед № 1689 от 15 юли 1961 г. на председателя на Управлението на сформирания работна група се възлага веднага да започне работа. Групата, с ръководител инж. Михаил Михайлов, инж. Же-

лязко Георгиев от "Агролеспроект" и инж. Стефан Спасов от Окръжното управление на горите - Пазарджик, трябва да обходи и проучи засегнати от ветровала площи и даде конкретни указания на проектантите от "Агролеспроект" за изготвяне на планове за усвояването на дървесината и за залесяване за Горските стопанства в Селище, м. Чехлъово, Ракитово и м. Беглика. За Велинградското стопанство, поради по-малкия обем на засегнатите площи, се предлага проектът да бъде изготвен от лесовъдите в стопанството под контрола на Окръжното управление на горите - Пазарджик.

Работната група взема под внимание благоприятните почвено-климатични условия за растежа и развитието на иглолистните дървесни видове, главно на белия бор и смърча, в горските стопанства на този район на Родопите (без м. Беглика) и преценява, че се налага изкуствено възобновяване на горите, като трябва да бъдат създадени трайни по състав, високопроизводителни и ценни култури и насаждения. Съгласно тези указания се изготвят и проектите за залесяване.

Сериозен проблем възниква с почистването на площите от отпадъците при сечта (клоните и изкъртените пълнове). Работната група установява, че те заемат 20-30 % от засегнатата площ. Приема се, че за създаването на пълноценни горски култури с нормална гъстота отпадъците трябва задължително да се изгарят.

Групата дава насоките за вида, начина и дълбочината на подготовката, подбора на дървесните видове и гъстотата на залесяване, за осигуряването на необходимите милиони фиданки и за участието на специализираната помощ на Лесозащитната станция - Пловдив, за ръководство на мероприятията по опазване на залесените площи от насекомни вредители. Обесняват се организационните въпроси - необходимата работна ръка, битовото устройство на работниците, направи на бригадирски лагери, изхранването и здравеопазването на работниците и други.

Най-напред са секаческите и извозваческите бригади, които с големи усилия и майсторлък трябва да отсекаят, обработят и извозят увредената дървесина на временните складове. Непосредствено след тях вървят залесителните бригади, които почистват и изгарят отпадъците и подготвят почвата за залесяване, а от пролетта засаждат милионите фиданки. Неоченим е и трудът на организирания национални, окръжни и местни младежки бригади по подготовка на почвата.

През лятото един страшен "противник" - пожарите, дебне да превърне изсъхналите

дървета в пепелище. Организирано е денонощно наблюдение - и от подвижни пожаронаблюдатели, и от изградените пожаронаблюдателни кули. Командирова са противопожарни групи с автомобили, които са в непрекъснат режим на наблюдение. Стройната организация и всеотдайната работа на тези хора не допускат да възникнат пожари във ветровалните площи през целия период на усвояването на дървесината.

За извозването на хилядите кубичи дървесина се организира денонощен транспорт.

Организирането на толкова мащабна работа изисква огромно напрежение на служителите в горските стопанства. Да се осигурят прехраната, нощувката, транспортът, здравето на хилядната армия (само в ГС - Селище, през 1962-1963 г. работят по 2000 работници и служители), отговорност носят директорите, лесовъдите, лесничите, горските служители на всички горски стопанства. Усилията не се пресмятат, важен е резултатът.

За трите години в ГС - Селище, са добити 342 105 м³ ветровална дървесина и са залесени 15 344 дка нови гори, в ГС - м. Беглика, съответно 171 000 м³ и 5560 дка, в ГС - м. Чехлъово - 66 740 м³ и 2667 дка, в ГС - Велинград - 54 030 м³ и 1840 дка, и в ГС - Ракитово - 119 000 м³ и 5023 декара.

За чест на лесовъдската колегия раните, нанесени от смерча, са излекувани. Оголените, опустошени горски площи във всички горски стопанства сега са покрити с 50-годишни прекрасни гори. Те ще напомнят за проявения

героизъм, лесовъдския професионализъм и отговорността на огромен брой хора, взели участие в това дело.

Трябва да се отбележат заслугите на всички участници в това грандиозно дело - ръководителите акад. Мако Даков, Янко Узун, Стефан Спасов, Асен Терзов от Районната дирекция на горите в Пазарджик, непосредствените участници в битката - директорите и зам.-директорите на горските стопанства Иван Цаков, Стоян Гагов, Филип Суганов, Иван Шаламанов, Никола Райков, Христо Сотиров, Стоимен Клисарски, Златко Димитров. Десетки са лесовъдите - лесничите, началници на участъци, технически ръководители, горски надзиратели и другите служители в горските стопанства, които бяха в челните редици. Трябва да сме благодарни и на колегите, които след тях поемат грижите за отглеждането и опазването на културите. Днес те са прекрасни и пълноценни гори. Тези гори са жив паметник на лесовъдско майсторство и ще напомнят на поколенията за това велико дело.

Д-р инж. Кирил ЦАНОВ

Тонер касети
пълнене (рециклиране) всички марки
Сервиз на лазерни принтери

БЕЗПЛАТНА ДОСТАВКА В ЦЯЛА БЪЛГАРИЯ

www.bookshop-bg.com
tel. 0878 510141

SAMSUNG
hp **brother** **xerox** **Canon** **OKI**

Книжарницата в Лесотехническия университет
1797 София, бул. „Климент Охридски“ №10

**В ТРУДНОСТИТЕ
ОВЛАДЕЙТЕ
СИЛАТА**

Husqvarna

АГРОЛАНД-БЪЛГАРИЯ АД, София 1700, ул. "8-ми декември" 13, тел. 024 666 910
info@agroland.eu
www.husqvarna.bg